



Mikael Wallén  
Tel: 010-6981339  
mikael.wallén@naturvardsverket.se

BESLUT  
2016-12-22 Ärendenr:  
NV-08042-16

Enligt sändlista

## **Överlämnande av rätt att besluta om skyddsjakt efter björn, varg, lo och järv till vissa länsstyrelser**

### **Beslut**

Naturvårdsverket överlämnar rätten att besluta om skyddsjakt efter björn, varg och lo till samtliga länsstyrelser i Sverige utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Denna del av beslutet gäller från och med den 1 januari 2017 till och med den 30 juni 2020.

Naturvårdsverket överlämnar rätten att besluta om skyddsjakt efter järv till länsstyrelserna i norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Denna del av beslutet gäller från och med den 1 januari 2017 till och med den 31 december 2017.

Detta beslut får enligt 58 § andra stycket 6 jaktförordningen (1987:905) inte överklagas. Beslutet gäller omedelbart.

Beslutet ska med stöd av 59 § jaktförordningen gälla utan hinder av att det har överklagats, om det överklagas.

### **Villkor**

1. När en länsstyrelse fattar beslut om skyddsjakt ska länsstyrelsen lägga in beslutet om skyddsjakt i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut samma dag som beslutet fattats.
2. Länsstyrelsen ska inom 48 timmar efter att djur fällts under skyddsjakt rapportera detta till Naturvårdsverket. Rapportering ska ske i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut. Om utfallet av en beslutad skyddsjakt blir att inget djur fällts, ska rapportering om detta ske i samma databas inom 48 timmar efter jakttidens slut.
3. Djur som fällts eller påskjutits ska registreras kontinuerligt i Rovbase under skyddsjakt för respektive art.

## Bakgrund

### *Förarbeten*

Möjligheten att delegera beslut om jakt från Naturvårdsverket till en länsstyrelse infördes efter propositionen En ny rovdjursförvaltning (2008/09:210). Delegering medgavs då under vissa förutsättningar. Riksdagen beslutade den 10 december 2013 om En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191, 2013/14:MJU7). I propositionen uttalas att delegering till länsstyrelsen av beslutanderätten avseende skydds jakt på stora rovdjur bör ske utan begränsning, även till län som saknar reproducerande stam av den aktuella arten (s. 48).

### *Tidigare beslut*

Naturvårdsverket har i beslut den 25 juni 2015 överlämnat rätten att besluta om skydds jakt efter björn, varg, lo och järv till vissa länsstyrelser (dnr NV-04080-15). Beslut innehåller inga begränsningar i antal djur som får fällas med stöd av länsstyrelsernas beslut. Överlämnandet av rätten att besluta om skydds jakt har dock en begränsning i tid och gäller till och med den 31 december 2016. Beslutet innehåller villkor om löpande rapportering av beslut om skydds jakt och om utfallet av beslutade skydds jakter. Villkoren syftar till att möjliggöra uppföljning av jakten.

### *Uppföljning*

Naturvårdsverket ska löpande bedöma om överlämnandet av rätten att fatta beslut om skydds- och licensjakt till länsstyrelserna försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos arterna eller om möjligheten utnyttjas i för stor omfattning. Naturvårdsverket har sammanställt länsstyrelsernas beslut om skydds jakt och i tabell 1 framgår det hur många individer som länsstyrelsernas beslut omfattat samt antalet avlivade djur med stöd av dessa beslut. Besluten rör tidsperioden 1 juli 2015 till och med den 22 november 2016, vilket motsvarar i huvudsak den tid som länsstyrelserna haft möjlighet att fatta beslut om skydds jakt med stöd av tidigare beslut (NV-04080-15).

*Tabell 1 utvisande sammanställning av länsstyrelsernas beslut om skydds jakt efter stora rovdjur under perioden from 1 juli 2015 tom 22 november 2016*

Art	Antal djur i beslut om skydds jakt	Antal avlivade djur under beslutad skydds jakt
Björn	54	27
Varg	37	14
Lo	69	33
Järv	36	18

## Skäl

### *Aktuella bestämmelser*

Enligt 24 a § första stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna till länsstyrelsen att besluta om skyddsjakt efter björn, varg, järv, lo och kungsörn med stöd av 23 b §.

Av 24 c § andra stycket jaktförordningen följer att Naturvårdsverket fortlöpande ska bedöma om möjligheten att jaga rovdjur med stöd av beslut enligt 24 a § försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, eller möjligheten annars utnyttjas i stor omfattning. Om Naturvårdsverket bedömer att så är fallet, får Naturvårdsverket ändra eller återkalla ett sådant beslut.

Av 58 § andra stycket 6 jaktförordningen framgår att Naturvårdsverkets beslut enligt 24 a § inte får överklagas. Enligt 59 § jaktförordningen får Naturvårdsverket förordna att beslutet ska gälla utan hinder av att det har överklagats.

### *Naturvårdsverkets bedömning*

#### *Bedömning av tidigare delegerad beslutanderätt*

För att bedöma om Naturvårdsverkets delegering till länsstyrelserna av rätten att fatta beslut om skyddsjakt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arterna, bör Naturvårdsverkets sammanställning av beslutade skyddsjakter under det senaste året ställas i relation till populationernas storlek, rapporterade referensvärden för arterna, förväntad tillväxttakt hos arterna samt annat jaktligt uttag under samma period. I tabell 2 nedan redovisas dessa uppgifter för tidsperioden 1 november 2015 till 22 november 2016.

Tabell 2

Art	Antal djur i beslut om skyddsjakt	Antal avlivade djur under beslutad skyddsjakt	Antal fällda djur under beslutad licensjakt	Skydds-jakt enligt 28§ JF	Beräknad populationsstorlek	Andel fälld genom legal jakt (%)	Referensvärde <sup>1</sup>
Björn	54	27	215	1	2782 <sup>2</sup>	8,7%	1400
Varg	37	14	14	2	340 <sup>3</sup>	8,8%	270
Lo	69	33	44	1	1314 <sup>4</sup>	5,9%	870
Järv	36	18	0	0	500 <sup>5</sup>	3,6%	600

Landets björnpopulation visar en negativ populationsutveckling sedan 2008. Nedgången i populationen är orsakad av en aktiv förvaltning som syftar till att reducera skador orsakade av björn. Björnprojektet har tidigare beräknat att ett uttag av 8-10% av björnhonorna i en population gör att stammen blir långsiktigt stabil. Naturvårdsverket bedömer att det senaste årets uttag på 243 björnar (varav 45% honor) medför ett uthålligt uttag ur den beräknade populationen.

<sup>1</sup> Rapporterat 2013

<sup>2</sup> Skattad population 2013

<sup>3</sup> Inventering 2015/2016, varians 269-442

<sup>4</sup> Inventering 2015/16, varians 1111-1516

<sup>5</sup> Inventering 2016, varians 391-667

Björnstammen bedöms överskrida referensvärdet med god marginal. Det finns inget hinder för en fortsatt delegation under en period om tre år vad gäller beslut om skydds jakt på björn.

Vargstammen i Sverige har stadigt ökat under de senaste decennierna. Vissa år har ökningen varit mindre än andra eller uteblivit, vilket kan förklaras av en rad olika faktorer så som naturliga variationer, ökat jakttryck mm. Sett över flera år växer dock populationen. Uttaget som skett efter länsstyrelsernas beslut om licens- och skydds jakt motsvarar ca 8 % av populationen vilket ligger under den beräknade årliga tillväxten på 17 %. Vargpopulationen i Sverige ligger trots en nedgång i antalet föryngringar fortsatt över det satta referensvärdet, och bedöms därmed hålla gynnsam bevarandestatus. Detta förutsätter att invandring av obesläktade individer följer den femåriga planen för genetisk förstärkning.<sup>6</sup> Det finns därmed inget hinder mot en fortsatt delegation under en period om tre år av beslut om skydds jakt.

Resultatet av inventeringen av lo under vintern 2015/16 visar att det fanns omkring 1300 djur i Sverige under den senaste vintern, vilket är en ökning med drygt 29 % jämfört med året före. Stammen har under de två senaste åren ökat med 56 % och överstiger referensvärdet för lo, som är 870 djur, med god marginal. Under perioden 1 november 2015 till 22 november 2016 avlivades 33 lo efter länsstyrelsernas beslut om skydds jakt, och 44 lo fälldes under licensjakt under samma period. Det totala uttaget motsvarar ca 6 % av den nationella populationen vilket motsvarar ett långsiktigt hållbart uttag ur populationen. Det finns därmed inget hinder mot fortsatt delegation under en period om tre år av beslut om skydds jakt.

Inventeringarna av järv visar på en nedgång i populationen under tidsperioden 2012 till 2016. 2012 beräknades den nationella populationen uppgå till ca 750 individer, vilket successivt minskat, och 2016 beräknas populationen uppgå till ca 500 individer. Den senaste populationsberäkningen visar att antalet järvar understiger det satta referensvärdet för järv om 600 individer. Under perioden 1 november 2015 till och med den 22 november 2016 avlivades 18 järvar i samband med skydds jakt vilket motsvarar 3,6 % av populationen. Det ligger under den beräknade populationstillväxten för järv på 4,6%. För att återfå gynnsam bevarandestatus behöver järvstammen öka till över 600 individer i Sverige och skydds jakten behöver följaktligen begränsas till ett minimum under de närmaste fem åren (se vidare under avsnittet vägledning i detta beslut). Det finns mot denna bakgrund inte skäl för en fortsatt delegation under en så lång period som tre år.

#### *Bedömning om ny delegation*

Naturvårdsverket har möjlighet att överlämna rätten att besluta om skydds jakt efter de stora rovdjuren till länsstyrelsen. Enligt den gällande rovdjurspolitiken är det en styrka att beslut om skydds jakt efter björn, varg, lo och järv fattas regionalt, nära de som berörs av besluten. Sedan den 1 januari 2014 behöver inga specifika förutsättningar vad gäller rovdjursstammarna i de aktuella länen vara uppfyllda för att delegering av skydds jakt ska kunna ske. Mot denna bakgrund och med hänsyn till vår bedömning att tidigare delegerad beslutanderätt inte försvårat upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus, överlämnar Naturvårdsverket beslutanderätten avseende skydds jakt efter björn, varg och lo till länsstyrelserna i samtliga län i Sverige utom i Gotlands län, samt beslutanderätten avseende

---

<sup>6</sup> Femårig plan för genetisk förstärkning 2016 – 2020, NV- 02544-15

skydds jakt efter järv till länsstyrelserna i norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdena. När det gäller järv begränsas den nya delegationen till ett år då det finns skäl att särskilt noga följa järvstammens utveckling.

Det finns sedan den 1 januari 2014 inte heller något krav på att Naturvårdsverkets delegeringsbeslut ska ange hur stort antal individer av respektive art som högst får avlivas genom skydds jakt. Naturvårdsverket vill dock betona att det ankommer på respektive länsstyrelse att se till så att varje skydds jaktansökan utreds och prövas i enlighet med gällande bestämmelser för skydds jakt.

#### *Villkor*

Naturvårdsverket har för avsikt att årligen utvärdera om delegerad beslutanderätt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arterna eller om möjligheten annars utnyttjas i för stor omfattning. Naturvårdsverket bedömer att de krav som ställs på länsstyrelserna i relation till arternas populationstillväxt och avseende rapportering av jaktbeslut och jaktresultat möjliggör en ändamålsenlig uppföljning.

### **Vägledning**

När Naturvårdsverket överlämnar rätten att besluta om skydds- och licensjakt till länsstyrelserna, övergår också ansvaret till länsstyrelserna att använda jakt som verktyg i förvaltningen så att nationella mål nås. Riksdagen har beslutat att det övergripande och långsiktiga nationella målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv och lo i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet.

Järv har haft en negativ populationsutveckling de senaste åren, har lägre tillväxttakt jämfört med t ex varg och lo och har ännu inte gynnsam bevarandestatus. Därför behöver beslut om skydds jakt efter järv fattas med försiktighet och begränsas så att gynnsam bevarandestatus uppnås snarast möjligt. Den beräknade årliga tillväxttakten för järv är 4,6%. I tabell 3 framgår hur lång tid det tar innan landets järvpopulation återfår gynnsam bevarandestatus vid olika årliga uttag.

Tabell 3

#### **Beräkning Populationstillväxt järv**

Förväntad årlig procentuell ökning = 4,6%, nuvarande bestånd ca. 500 järvar		Tid att nå pop.storlek 600	
Beskattning (jakt per år):	0,0%	4,1	år
	1,0%	5,2	år
	2,0%	7,1	år
	3,0%	11,5	år
	3,6%	18,3	år
	4,0%	30,5	år
	5,0%	osannolikt	
	7,0%	- " -	
	7,6%	säker minskning	
	8,0%	säker minskning	

Utan jaktligt uttag tar det fyra år innan populationen åter har gynnsam bevarandestatus, och med ett årligt uttag motsvarande det senaste årets skulle det ta 18 år innan järvstammen återfått gynnsam bevarandestatus. Tillstånd för skydds jakt på järv bör därför medges restriktivt för att det övergripande nationella målet om gynnsam bevarandestatus för järv ska kunna uppnås inom rimlig tid.

## Övrigt

Beslut om skydds jakt och rapportering om fällda djur ska enligt villkor 2 och 3 läggas in i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut på webben. Databasen nås på <https://ekstranett.miljodirektoratet.no/sites/naturvardsverket>. Inloggningsuppgifter fås av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket vill även påminna om följande.

- Dispens från Naturvårdsverket krävs i varje enskilt fall för användning av andra jaktmedel än de som är tillåtna jaktmedel vid skydds jakt.
- Naturvårdsverket har utfärdat föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt där det framgår vilka vapen som är godkända för jakt efter bland annat rovdjur.
- Beslut om skydds jakt som sker med hänvisning till detta beslut om delegering ska uppfylla de förutsättningar för jakt som anges i 23 a § jaktförordningen.
- Naturvårdsverket har tagit fram stöd till länsstyrelserna för beslut om skydds jakt i form av ”Riktlinjer för beslut om skydds jakt”, se bilaga.

---

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit biträdande avdelningschef Anna Helena Lindahl, föredragande, enhetschef Maria Hörnell Willebrand, sektionschef Gunilla Skotnicka Ewing, viltjurist Hanna Ek, vilthandläggarna Hanna Dittrich Söderman och Mikael Wallén.

Björn Risinger

Anna Helena Lindahl

Sändlista:

Samtliga länsstyrelser

För kännedom:

Sametinget

Viltskadecenter

Loprojektet

Vargprojektet

Björnprojektet

Järvprojektet

Miljö- och energidepartementet

Näringsdepartementet

Jordbruksverket

Rådet för rovdjursfrågor

Polismyndigheten

Statens veterinärmedicinska anstalt

Naturhistoriska riksmuseet

Direktoratet for Naturforvaltning, Norge

Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland